

"ПОГОДЖЕНО"

Ректор ІДГУ _____

проф. Лебеденко О.М.

" " _____ 2011 р.

**ПРОГРАМА
ДЛЯ ТЕСТУВАННЯ
З ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА**
для отримання ОКР «спеціаліст»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кваліфікаційний екзамен з економіки підприємства має за мету визначити рівень готовності бакалавра з спеціальності 6.030504 *«Економіка підприємства»* до виконання професійних обов'язків.

Іспит має комплексний характер і включає в себе теоретичні відомості з курсів «Економіка підприємства», «Фінанси підприємства», «Стратегія підприємства», «Потенціал підприємства: формування й оцінка».

Бакалавр з економіки повинен знати:

- закономірності розвитку економічної системи та діалектики взаємозв'язку її структурних елементів;
- механізм дії економічних законів і механізму використання їх людьми у процесі господарської діяльності;
- розміщення продуктивних сил України, коефіцієнт використання природних, науково-виробничих та людських ресурсів регіонів країни;
- норми права України під вирішення конкретних економічних ситуацій, методи впливу держави на соціально-економічні процеси;
- засади фінансової політики держави і механізму її реалізації, організацію фінансів підприємств, методи фінансового планування, оцінювання фінансового стану, санації підприємств;
- основні напрямки діяльності банків, різновид банківських послуг, систему регулювання валютних відносин;
- методи організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах;
- норми формування цін на внутрішньому та зовнішньому ринках, цінову стратегію підприємства, державне регулювання ціноутворення;
- нормативну базу внутрішнього економічного механізму підприємства, прийоми планування, контролю й оцінювання діяльності підрозділів, матеріального стимулювання колективів;
- методики діагностики та оптимізації роботи підприємства;
- прийоми виконання техніко-економічних розрахунків та обґрунтування параметрів раціональної організації виробничих систем;
- новітні методи і засоби ефективного формування потенціалу підприємства, забезпечення його конкурентоспроможності в сучасних умовах господарювання;
- принципи використання інформаційних систем і технологій підприємствах.

Бакалавр з економіки повинен уміти:

- координувати діяльність виробничих підрозділів підприємства і управлінських служб з питань планово-економічної роботи;
- розробляти певні аспекти щодо функціонування внутрішньогосподарського механізму функціонування підприємства в сфері планування, контролю, оцінки, матеріального стимулювання підрозділів;
- збирати та критично оцінювати первісну інформацію, необхідну для розробки стратегічних, поточних та оперативних планів;
- розробляти та обґрунтовувати складові поточного та оперативного плану діяльності підприємства та його підрозділів;
- формувати інформаційну базу та обчислювати оціночні параметри щодо доцільності управлінських рішень по впровадженню нових видів продукції, нової техніки, прогресивної технології, вибору адекватних форм та методів організації виробництва, структур управління;
- планувати затрати підприємства та його підрозділів, оцінювати правильність заповнення звітності, забезпечувати вчасність її надходження;
- обчислювати калькуляцію одиниці продукції;
- проводити комплексну і точкову діагностику підприємства, інтерпретувати параметри, процеси і тенденції, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між показниками;
- готувати аналітичні огляди за результатами діяльності підприємства та підрозділів, оцінювати ефективність діяльності підприємства і його підрозділів;
- визначати і обґрунтовувати доцільність заходів щодо підвищення ефективності використання виробничих потужностей, основного і оборотного капіталу, матеріальних і трудових ресурсів.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Підприємництво як суб'єкт господарювання.

Вивчення, цілі та напрямки діяльності підприємства. Класифікація і структура підприємств. Правові засади функціонування. Добровільні об'єднання підприємств. Структура підприємства. Характеристика зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства. Підприємництво – сучасна форма господарювання. Галузева структура промисловості України.

Управління підприємством.

Сутність і функції процесу управління. Методи управління підприємством. Організаційна структура підприємства. Вищі органи державного управління підприємствами. Шляхи вдосконалення управління підприємством.

Персонал підприємства.

Класифікація і структура персоналу підприємства. Категорії персоналу (керівники, службовці, спеціалісти, робітники). Показники наявності і руху персоналу. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Кадрова політика, її основні цілі та напрямки. Сучасна система управління персоналом. Зарубіжний досвід управління персоналом.

Основні фонди і виробничі потужності.

Сутність основних фондів, їх структура і класифікація. Оцінка основних виробничих фондів (ОВФ). Спрацювання, амортизація і відтворення. Розширене відтворення і використання ОВФ. Шляхи її підвищення. Виробнича потужність, методологічні принципи її розрахунку. Середньорічна, вихідна потужність.

Оборотні фонди підприємства.

Сутність, класифікація та структура оборотних фондів підприємства. Кругообіг оборотних коштів. Методи нормування оборотних засобів. Джерела утворення. Показники оборотності оборотних коштів, шляхи підвищення ефективності їх використання.

Нематеріальні ресурси і активи.

Сутність нематеріальних ресурсів, їх склад. Характеристика об'єктів промислової та інтелектуальної власності. Нематеріальні активи. Поняття та елементний склад. Оцінка і строки зношування, списання нематеріальних активів.

Інвестиційні ресурси.

Поняття і структура інвестицій. Технологічна, відтворювальна, галузева і територіальна структура капіталовкладень. Визначення необхідного обсягу і джерел фінансування виробничих інвестицій. Капітальне будівництво. Формування і регулювання фінансових інвестицій. Види цінних паперів, порядок їх випуску, обсягу і використання, залучення іноземних інвестицій для розвитку діяльності суб'єктів господарювання. Види і форми іноземних інвестицій. Оцінка ефективності вкладення виробничих і фінансових інвестицій. Методика порівняльної ефективності визначення чистої теперішньої вартості капіталовкладень та грошових потоків, розведених у часі. Державне регулювання фінансових інвестицій. Чинники підвищення ефективності їх використання.

Інноваційні процеси.

Загальна характеристика інноваційних процесів. Науково – технічний прогрес, його особливості, загальні та пріоритетні напрямки. Організаційний прогрес як узагальнене явище використання організаційних, економічних, соціальних та юридичних нововведень. Оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень. Показники технічного рівня виробництва. Основні шляхи вдосконалення техніко – технологічної бази виробництва. Управління технічним розвитком підприємства.

Організація виробництва.

Структура і принципи організації виробничого процесу. Організаційні типи виробництв. Поняття виробничого і технологічного циклів. Способи поєднання окремих технологічних операцій у технологічному циклі. Методи організації виробництва. Ознаки, сфери застосування, переваги та недоліки потокового і не потокового виробництв. Тенденції їх розвитку в Україні. Форми суспільної організації виробництва. Сутність і соціально – економічне значення застосування існуючих форм виробництва (концентрації, спеціалізації і

кооперування, комбінування, конверсії, диверсифікації). Роль і місце малого бізнесу в ринковій системі господарювання в Україні та за її межами.

Виробнича і соціальна інфраструктура підприємства.

Поняття, види і значення інфраструктури підприємства. Система технічного обслуговування: загальна характеристика, функції, вплив на економіку підприємства. Характеристика ремонтного, інструментального, енергетичного, складського господарства. Соціальна інфраструктура та соціальна діяльність підприємств. Планування його соціального розвитку. Роль капітального будівництва у відтворенні і розвитку інфраструктури підприємства.

Прогнозування, планування і регулювання діяльності підприємства.

Методи і принципи державного економічного регулювання. Державні контракти і державне замовлення. Державна фінансова підтримка суб'єктів господарювання. Методологічні основи і принципи прогнозування та планування. Стратегія розвитку підприємства. Бізнес – планування. Тактичне, поточне й оперативне планування на підприємстві.

Матеріальні ресурси і виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції.

Поняття про матеріальні ресурси в промисловості. Види сировини, її класифікація. Основні напрямки економії ресурсів. Загальна характеристика продукції. Класифікація та показники обсягу. Номенклатура і асортимент.

Маркетингова діяльність, основні принципи і концепції маркетингу, його стратегія і тактика. Матеріально – технічне забезпечення виробництва: характеристика, форми і системи. Якість і конкурентоспроможність продукції. Показник якості. Методи оцінки якості продукції. Шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції.

Стандартизація і сертифікація продукції. Міжнародні системи сертифікації. Національні системи якості. Економічна ефективність підвищення якості продукції в Україні. Державний нагляд за якістю продукції та внутрішньовиробничий технічний контроль. Основні види технічного контролю якості на підприємстві.

Продуктивність, мотивація та оплата праці.

Продуктивність праці персоналу. Методи розрахунку продуктивності праці на підприємствах виробничої сфери. Показники рівня продуктивності праці. Зовнішні та внутрішні чинники її зростання. Мотивація трудової діяльності працівників. Класифікація методів мотивації. Оплата праці: сутність та функції. Основи організації праці на виробництві. Форми і системи оплати праці персоналу.

Валові витрати на виробництво продукції.

Класифікація витрат на виробництво. Кошторис виробництва: зміст, розрахунок, методика обчислення. Собівартість валової, товарної, реалізованої продукції. Постійні та змінні витрати. Методи визначення критичного обсягу виробництва. Об'єкти калькулювання. Пошук резервів та шляхи зниження собівартості продукції підприємства.

Ціна на продукцію: встановлення і регулювання.

Поняття, роль і функції ціни в ринковій економіці. Види цін (тарифів). Методи встановлення і регулювання.

Фінансово – економічні результати та ефективність діяльності підприємства.

Прибуток і дохід як основний показник фінансово – економічної діяльності підприємства. Джерела формування прибутку і доходу. Види прибутку. Рентабельність продукції, ресурсів, підприємства в цілому. Шляхи підвищення рівня рентабельності. Оцінка загального фінансово – економічного стану підприємства (за групою показників прибутковості, ліквідності, оборотності, стабільності та ділової активності).

Антикризова система господарювання.

Поняття економічної безпеки суб'єктів господарювання. Національна програма антикризового господарювання як складова економічної безпеки вітчизняних підприємств. Форми та ефективність реалізації програм антикризового господарювання. Реструктуризація підприємств, організаційні форми реструктуризації. Санація підприємств. Особливості державної підтримки у проведенні санації конкурентоспроможних підприємств.

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА

Основи фінансів підприємств.

Поняття й сутність фінансів підприємства. Функції фінансів як внутрішня властивість і форма вияву їх сутності. Фінанси підприємств за умов формування ринкової економіки. Сфери фінансових відносин підприємств. Фінансові відносини.

Грошові доходи, грошові фонди, фінансові ресурси підприємств. Методи і способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів. Державне регулювання формування фінансових ресурсів підприємств. Організація фінансів підприємства. Особливості організації фінансів залежно від форми власності, галузі економіки, організації бізнесу, сфери діяльності.

Фінансова діяльність підприємства. Зміст, завдання та організація фінансової роботи на підприємстві.

Організація грошових розрахунків підприємств.

Сутність і значення грошових розрахунків у діяльності підприємств. Принципи організації розрахунків. Порядок відкриття підприємствами рахунків у банку. Використання коштів із розрахункового рахунку.

Форми безготівкових розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями, платіжними вимогами – дорученнями, акредитивами, векселями, платіжними вимогами. Розрахунки за надання факторингових послуг підприємствам. Вимоги до їх проведення й сфера використання.

Готівково–грошові розрахунки на підприємстві та сфера їх застосування. Організація грошово – готівкових розрахунків. Розрахунково – платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій за розрахунками.

Економічні і фінансові санкції у системі грошових розрахунків і платежів.

Грошові надходження підприємств.

Економічна характеристика, склад і класифікація грошових надходжень підприємств. Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг). Фактори, які впливають на величину виручки. Розрахунок та планування виручки. Формування виручки від реалізації продукції. Розподіл виручки від реалізації продукції. Грошові надходження. Бюджетні дотації, субвенції. Отримання фінансової допомоги. Страхові відшкодування.

Формування і розподіл прибутку.

Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово – господарської діяльності підприємства. Балансовий прибуток і його склад. Прибуток від реалізації продукції. Фактори, які впливають на формування прибутку. Собівартість продукції та її вплив на прибуток. Встановлення цін на продукцію і їх вплив на формування прибутку.

Рентабельність продукції. Прибуток від реалізації інших активів.. Методи розрахунку прибутку. Рентабельність підприємства. Розподіл прибутку підприємства, його зміст і економічне значення. Розподіл прибутку між державою й суб'єктами господарювання.

Формування чистого прибутку підприємств і його використання. Фонди грошових коштів підприємства, що утворюються за рахунок чистого прибутку. Виплата дивідендів. Нерозподілений прибуток і його використання.

Оподаткування підприємств.

Система оподаткування підприємства, її функції та призначення. Види податків, що їх сплачує підприємство. Механізм і напрямки впливу оподаткування на фінансово – господарську діяльність. Непрямі податки й особливості їх впливу на фінансово – господарську діяльність суб'єктів господарювання.

Акцизний збір. Об'єкти оподаткування. Ставки акцизного збору. Порядок його обчислення. Податок на додану вартість. Платники податку. Об'єкти оподаткування та визначення оподаткованого обороту. Пільги щодо податку. Порядок відшкодування сум податку на додану вартість, сплачених підприємством за матеріальні ресурси (роботи, послуги), основні засоби. Прямі податки. Податок на прибуток підприємства. Порядок визначення оподаткованого прибутку. Вплив оподаткування прибутку на фінансово – господарську та інвестиційну діяльність підприємства. Обов'язкові відрахування у цільові державні фонди та їх вплив на фінансово – господарську діяльність. Особливості

оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності: комерційних банків, страхових компаній, інвестиційних компаній.

Оборотні кошти.

Сутність оборотних коштів та їх організація. Склад і розміщення оборотних коштів. Необхідність і методи визначення потреби в оборотних коштах. Метод прямого розрахунку й сфери його застосування. Поняття норм і нормативів оборотних коштів, їх розрахунок.

Економічний метод обчислення потреби в оборотних коштах і його використання. Джерела формування оборотних коштів. Власні оборотні кошти. Позичені й залучені оборотні кошти. Показники стану оборотних коштів. Нестача власних оборотних коштів, її визначення і джерела поповнення. Показники ефективності використання оборотних коштів. Оборотність оборотних коштів і способи її прискорення. Коефіцієнти, що характеризують використання оборотних коштів.

Кредитування підприємств.

Індивідуальний кругообіг коштів підприємства, необхідність збалансування матеріальних і фінансових ресурсів – основа залучення кредитів. Форми кредитів, які використовуються в господарській діяльності підприємств. Банківський, комерційний, лізинговий, іпотечний. Бланковий, консорціумний кредити. Різновиди банківських кредитів: за строками користування, за забезпеченням, за методами надання, за строками погашення. Принципи кредитування. Визначення потреби підприємства в кредитах.

Кредитний договір: сутність і порядок укладення. Відповідальність сторін за порушення умов кредитного договору. Способи отримання кредиту. Оцінювання кредитоспроможності підприємства.

Порядок погашення кредиту. Позичковий процент, фактори, що на нього впливають, джерела сплати. Товарний кредит, умови його отримання підприємствами та погашення.

Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.

Склад і структура основних фондів підприємств. Показники стану й ефективності використання основних виробничих фондів. Знос і амортизація основних фондів. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань. Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела фінансування капітальних вкладень. Власні фінансові ресурси підприємств: амортизаційні відрахування, чистий прибуток, інші ресурси. Залучення коштів від інших суб'єктів господарювання: продаж акцій, пайові внески. Кредитування відтворення основних фондів. Державне фінансування капітальних вкладень.

Оцінювання фінансового стану підприємства.

Оцінювання фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Показники фінансового стану підприємства. Інформаційне забезпечення оцінювання фінансового стану підприємства. Показники бухгалтерської звітності, які використовуються для оцінювання фінансового стану. Сутність ліквідності підприємства. Показники ліквідності та методи їх визначення.

Оцінювання показників ліквідності. Фактори, що впливають на стан ліквідності. Сутність платоспроможності. Фактори, що впливають на платоспроможність підприємств. Методика їх визначення.

Оцінювання показників платоспроможності. Фінансова стійкість підприємства, її сутність. Система показників фінансової стійкості підприємства, методика їх розрахунку і оцінювання. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства.

Фінансове планування на підприємствах.

Зміст і завдання фінансового планування. Фінансове планування як процес визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах. Методи фінансового планування. Балансовий метод. Програмно – цільовий метод. Нормативний метод. Метод коефіцієнтів. Аналіз фінансових показників звітного періоду. Показники виробничо – господарської діяльності планового періоду як вихідна база для фінансового планування. Фінансовий план як складова бізнес – плану.

Зміст і структура фінансового плану підприємства (баланс доходів і видатків). Розрахунок показників дохідної і видаткової частин фінансового плану. Виконання фінансового плану. Зміст і призначення перевірної таблиці (шах матки) до фінансового плану. Порядок її

складання. Зміст оперативного фінансового плану надходження коштів і здійснення платежів, його призначення.

Фінансова санація підприємств.

Фінансова криза на підприємстві та причини її виникнення. Фінансова санація підприємств, її економічний зміст та порядок проведення. Санаційний аудит. Розробка програми санації. Банкрутство підприємства: причини та наслідки. Внутрішньогосподарський механізм фінансової стабілізації. Мобілізація внутрішніх фінансових джерел санації. Державна фінансова підтримка санації підприємства. Санація реорганізацією (реструктуризацією). Приватизаційні аспекти санації суб'єктів господарювання. Реалізація програми фінансової санації підприємства як окремих етапів санаційного процесу.

СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття та зміст стратегії.

Предмет і завдання стратегічного керування. Ретроспектива й генезис терміна "стратегія". Стратегія як результат і процес. Місія. Цілі. Стратегія. Конкурентні переваги. Поняття стратегії в роботах: А. Томпсона, І. Ансоффа, А. Стрикленда, М. Портеру, П. Друнера. Сучасні концепції стратегії: філософська концепція; організаційно-управлінська концепція. Класифікація стратегій.

Підприємство - об'єкт стратегії.

Поняття підприємства. Підприємство з позицій: менеджменту; акціонера; держави. Система поглядів на підприємство. Види й організаційні форми підприємств в Україні. Наукові підходи до стратегічного керування. Управлінське рішення: аналіз й обґрунтування. Організаційні форми сучасних промислових підприємств розвинених країн миру. Загальні риси підприємств. Відмітні риси підприємств. Інфраструктура підприємства: склад і вимоги.

Склад стратегії та підходи до її формування.

Обґрунтування важливості формування стратегії для сучасного підприємства. Склад стратегії підприємства. Основні елементи стратегії підприємства. Складові стратегії компанії по П. Дойлю. Сучасні підходи до формування стратегії. Планова модель. Підприємницька модель. Модель «Навчання на досвіді». Основні етапи формування стратегії конкурентоздатності підприємства. Стратегічний маркетинг. Стратегічні фактори конкурентної переваги. Побудова дерева показників конкурентоздатності товару й фірми.

Основні завдання розробки стратегії.

Формування "кредо", стратегічного бачення і місії підприємництва. Рольове значення місії організації. Встановлення цілей розвитку підприємства. Управлінська цінність ціни. Фінансові й стратегічні цілі підприємства. Основні функції цілей. Етапи підприємства. Піраміда ієрархії "стратегічного набору".

Стратегії «стратегічної піраміди».

Корпоративна стратегія. Алгоритми формування корпоративної стратегії. Функціональна стратегія. Операційна стратегія. Стратегія незв'язаної диверсифікованості. Стратегія незв'язаної диверсифікованості. Стратегія відкачки капіталу й ліквідації. Стратегія реструктуризації. Стратегія Міжнародної диверсифікованості. Стратегія фокусування. Стратегія інновацій. Стратегія мінімізації витрат. Стратегія диференціації. Ділова стратегія.

«Стратегічний набір» підприємства.

Трактування поняття «стратегічний набір». Модель «стратегічного набору». Вимоги до «стратегічного набору». характеристика «стратегічного набору». Схема коригування «стратегічного набору» підприємства. Склад «стратегічного набору».

Основні критерії переможної стратегії.

Критерій ступеня відповідності. Критерій переваги в конкурентній боротьбі. Критерій інтенсивності роботи. Критерій швидкості.

Загальні стратегії підприємства.

Стратегії зростання. Експансія ринку. Диверсифікованість. Інтеграція. Диференціація ринку. Глобалізація діяльності. Матриця напрямків росту компанії. Стратегія підтримки. Стратегія реструктуризації. Стратегія скорочення діяльності. Стратегія ліквідації.

Фактори, що впливають на формування загальної стратегії підприємства.

Загальна класифікація і характеристика факторів. Комплекс факторів, які впливають на формування загальної стратегії підприємства. Оцінка бази можливостей реалізації стратегії підприємства. Основні фактори, які впливають на зміст загальної стратегії підприємства.

Загальні конкурентні стратегії підприємства.

Конкурентноздатність - стратегічна мета фірми. Мета, суть і склад конкурентних стратегій. Аналіз факторів ефективності нововведень. Аналіз факторів конкурентного переваги по М. Портеру. Методи Аналізу конкурентних переваг. Порівняння темпів росту й частки ринку. Порівняння привабливості ринку й конкурентноздатності. Аналіз еволюції ринку. Аналіз життєвого циклу галузі. Елементи оптимізації стратегії низьких витрат. Матричні методи формування стратегії підприємства.

Функціональні стратегії підприємства.

Поняття функціональної стратегії. Стратегія маркетингу. Основні види наступальних й оборонних стратегій. Стратегія вертикальної інтеграції. Стратегії конкуренції. Стратегія НІОКР. Виробнича стратегія. Фінансова стратегія. Стратегія керування персоналом. Стратегія матеріально технічного забезпечення. Стратегія логістики. Стратегія якості. Стратегія ресурсозбереження.

Прийняття рішень стосовно реалізації стратегії підприємства.

Модель обмежень процесу реалізації стратегії. Алгоритм реалізації стратегії підприємства. Лінійний алгоритм. Циклічний алгоритм. Розгалужений алгоритм. Адаптивний алгоритм. Вплив структури й культури організації на ефективність системи стратегічного керування. Інструментарій ефективної реалізації стратегії підприємства. Мережні методи розробки й реалізації планів.

ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ФОРМУВАННЯ Й ОЦІНКА

Загальна характеристика потенціалу підприємства.

Поняття й загальна характеристика потенціалу підприємства. Класифікація видів потенціалів. Структура потенціалу підприємства. Графоаналітична модель потенціалу підприємства.

Формування потенціалу підприємства.

Методологічні й організаційно-економічні основи формування потенціалу підприємства. Модель формування потенціалу підприємства. Особливості формування потенціалу підприємства залежно від видів підприємницької діяльності. Алгоритм формування потенціалу підприємства.

Конкурентноздатність потенціалу підприємства.

Поняття конкурентноздатності потенціалу підприємства. Рівні конкурентноздатності потенціалу підприємства. Методи оцінки конкурентноздатності потенціалу підприємства. Прикладні моделі оцінки конкурентноздатності потенціалу підприємства.

Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства.

Поняття оцінки потенціалу підприємства. Методи й сфери використання оцінки потенціалу підприємства. Механізм процесу оцінки потенціалу підприємства. Оцінка вартості і її види (модифікації). Принципи й основні етапи оцінки потенціалу підприємства. Поняття вартості і її види (модифікації). Принципи й основні етапи оцінки потенціалу підприємства.

Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.

Методологія визначення вартості потенціалу підприємства. Класифікація методів оцінки потенціалу підприємства. Витратна концепція оцінки потенціалу підприємства. Порівняльний підхід для оцінки потенціалу підприємства. Результатна оцінка потенціалу підприємства. Метод дисконтування. Метод капіталізації. Коефіцієнт капіталізації.

Оцінка вартості земельної ділянки, будівель і споруд.

Теоретичні аспекти визначення земельних ділянок та інших об'єктів складовими потенціалу підприємства. Особливості оцінки земельної ділянки, будівель і споруд. Методичні основи оцінки вартості земельних ділянок, будівель і споруд. Оцінка вартості будівель і споруд.

Оцінка ринкової вартості машин й устаткування.

Об'єкт, мети й особливості оцінки машин й устаткування. Інвентарний об'єкт. Класифікація й ідентифікація машин й устаткування. Зношування вплив зношування на вартість машин й устаткування. Методологічні особливості оцінки машин й устаткування.

Методи нарахування зношування. Технічне, функціональне, економічне старіння. Термін служби.

Нематеріальні активи й методи їхньої оцінки.

Теоретичні аспекти аналізу нематеріальних ресурсів. Класифікація нематеріальних активів. Менеджмент нематеріальних активів. Інтелектуальна власність. Портфель нематеріальних активів. Науково-технічна інформація. Роль, значення й характер участі нематеріальних активів у господарській діяльності підприємства. Методологія оцінки нематеріальних підприємств.

Трудовий потенціал підприємства і його оцінка.

Поняття трудового потенціалу. Роль і значення трудового потенціалу в економічних системах (відносинах). Психофізичний, кваліфікаційний і соціальний потенціал. Методологія оцінки трудового потенціалу підприємства. Система факторів оцінки управлінського потенціалу підприємства. Модель оцінки трудового потенціалу технологічного персоналу підприємства. Основи керування трудовим потенціалом підприємства.

Оцінка вартості бізнесу.

Поняття оцінки вартості бізнесу. Методи оцінки вартості бізнесу. Модель оцінки вартості бізнесу. Показники вартості бізнесу. Методи витратного підходу до оцінки вартості бізнесу. Методи результатного підходу до оцінки вартості бізнесу. Гудвіл. Методи оцінки вартості бізнесу, що базуються на порівняльному підході.

Критерії оцінювання відповідей студентів на питання з курсу „Економіка підприємства”

Кожний варіант екзаменаційних білетів складається з двох частин: теоретичне та практичне завдання.

Якість відповіді на кожне запитання оцінюються за шкалою: 5 і 0 балів.

Підсумковий контроль здійснюється за такими критеріями:

бали	оцінка	Критерії оцінювання
20	відмінно	Студент виконав всі завдання передбачені контрольною роботою: правильно відповів на теоретичні запитання, правильно виконав практичне завдання, вміє робити висновки.
15	добре	Студент виконав всі завдання передбачені контрольною роботою, але допустив незначені помилки при виконанні практичної роботи.
10	задовільно	Студент виконав всі завдання передбачені контрольною роботою, але допустив помилки при виконанні практичного завдання та дав неповні відповіді на теоретичні питання.
0	незадовільно	Студент не виконав всі завдання, передбачені контрольною роботою, не відповів на теоретичні запитання, не вирішив практичне завдання.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів

Студент одержує оцінку «**відмінно**» (**100-90 балів**), якщо він дає повні відповіді на теоретичні питання з економіки підприємства, що поставлені у відповідному екзаменаційному білеті, також вірно виконує практичне завдання.

Студент одержує оцінку «**добре**» (**89-82 балів**), якщо він дає повні відповіді на теоретичні питання з економіки підприємства, що поставлені у відповідному екзаменаційному білеті, але під час виконання практичного завдання робить незначні помилки.

Студент також одержує оцінку «**добре**» (**81-75 балів**), якщо він вірно виконав практичне завдання, яке охоплює матеріал з теорії, але на одне з теоретичних питань дає неповну відповідь.

Студент одержує оцінку «**задовільно**» (**74 – 67 балів**), якщо він дає повну відповідь на одне з теоретичних питань, що поставлені у відповідному екзаменаційному білеті, на друге питання відповідь неповна, а під час виконання практичного завдання зроблені значні помилки.

Студент також отримує оцінку «**задовільно**» (**66 – 60 балів**), якщо він вірно виконав практичне завдання, що охоплює матеріал з теорії, але на теоретичні питання дає неповні відповіді.

Студент отримує оцінку «незадовільно» (59 – 35 балів), якщо він дає поверхові відповіді на теоретичні питання, що поставлені у відповідному білеті та не виконує практичне завдання.

Встановлюється порядок перерахунку рейтингових показників 100-бальної університетської шкали оцінювання знань студентів в національну та європейську шкалу ECTS:

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
100 – 90 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано	A
89 – 82 (дуже добре)	4 (добре)		B
81 – 75 (добре)			C
74 – 67 (задовільно)	3 (задовільно)		D
66 – 60 (достатньо)			E
59 – 35 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано	F _x
34 – 1 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	2 (незадовільно)		F

У залікових книжках та додатках до диплому вказується оцінка за національною шкалою, а в дужках – за шкалою ECTS.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні досягнень студентів.

Рівні навчальних досягнень	бали		Критерії оцінювання навчальних досягнень		
	2..5	Шкала ECTS		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		1...100	F...A	Студент	
Високий	5	100 ... 90	A	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінювати результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	4	89 ... 75	BC	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	3	74 ... 60	DE	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Низький	2	59 ... 35	Fx	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Незадовільний	2	34 ... 1	F	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

**Перелік питань
для підготовки до іспиту**

1. Підприємництво як суб'єкт господарювання.
2. Сутність і функції процесу управління підприємством.
3. Персонал підприємства: класифікація і структура.
4. Основні фонди і виробничі потужності.
5. Сутність основних фондів, їх структура і класифікація.
6. Оборотні фонди підприємства.
7. Нематеріальні ресурси і активи підприємства.
8. Інвестиційні ресурси підприємства.
9. Структура і принципи організації виробничого процесу.
10. Поняття і структура інвестицій.
11. Інноваційні процеси.
12. Організаційні типи виробництва.
13. Поняття виробничого і технологічного циклів.
14. Способи поєднання окремих технологічних операцій у технологічному циклі.
15. Методи організації виробництва.
16. Роль і місце малого бізнесу в ринковій системі господарювання в Україні та за її межами.
17. Виробнича і соціальна інфраструктура підприємства.
18. Прогнозування, планування і регулювання діяльності підприємства.
19. Матеріальні ресурси і виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції.
20. Маркетингова діяльність, основні принципи і концепції маркетингу, його стратегія і тактика.
21. Стандартизація і сертифікація продукції.
22. Прогнозування, планування і регулювання діяльності підприємства.
23. Методи і принципи державного економічного регулювання.
24. Продуктивність, мотивація та оплата праці.
25. Валові витрати на виробництво продукції.
26. Ціна на продукцію: встановлення і регулювання.
27. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства.
28. Антикризова система господарювання.
29. Реструктуризація підприємств, організаційні форми реструктуризації.
30. Рентабельність продукції, ресурсів підприємства в цілому. Шляхи підвищення рівня рентабельності.
31. Фінанси підприємства як складова фінансової системи підприємства.
32. Сутність і функції фінансів підприємства.
33. Фінансові ресурси підприємства.
34. Організація фінансів підприємства.
35. Методи і способи формування фінансових ресурсів.
36. Фінансова діяльність підприємства.
37. Сутність фінансового механізму та його структура на підприємстві.
38. Грошові розрахунки: сутність і класифікація.
39. Грошові надходження підприємств.
40. Прибуток: поняття і види.

41. Формування прибутку від реалізації продукції.
42. Методи розрахунку прибутку від реалізації продукції.
43. Сутність і методи обчислення рентабельності.
44. Податки: сутність і функції.
45. Оподаткування підприємства відповідно до податкового законодавства України.
46. Оборотні кошти: поняття і структура.
47. Нормування оборотних коштів.
48. Показники ефективного використання оборотних коштів.
49. Кредитування підприємств.
50. Оцінювання кредитоспроможності підприємства.
51. Фінансування капітальних інвестицій.
52. Основні джерела фінансування капітальних вкладень підприємства.
53. Склад і структура основних фондів підприємства.
54. Знос і амортизація основних фондів.
55. Оцінювання фінансового стану підприємств, його необхідність і значення.
56. Показники фінансового стану підприємства.
57. Ліквідність підприємства.
58. Зміст і структура фінансового плану підприємства.
59. Фінансова санація підприємства.
60. Предмет і завдання стратегічного керування.
61. Місія організації.
62. Стратегія як результат і процес. Класифікація стратегій.
63. Поняття підприємства. Підприємство з позицій: менеджменту.
64. Види й організаційні форми підприємств в Україні.
65. Наукові підходи до стратегічного керування.
66. Управлінське рішення: аналіз й обґрунтування.
67. Склад стратегії підприємства.
68. Основні елементи стратегії підприємства.
69. Корпоративна стратегія. Алгоритми формування корпоративної стратегії, підприємства.
70. Функціональна стратегія підприємства.
71. Аналіз факторів конкурентної переваги по М. Портеру.
72. Сутність потенціалу підприємства і його характеристика.
73. Структура потенціалу підприємства.
74. Поняття виробничого потенціалу підприємства й характеристика його елементів.
75. Поняття маркетингового потенціалу підприємства й характеристика його елементів.
76. Показники оцінки виробничого потенціалу підприємства.
77. Потенціал підприємства як інтегрована економічна система.
78. Поняття конкурентоздатності потенціалу підприємства.
79. Методологія оцінки конкурентоздатності потенціалу підприємства.
80. Оцінка потенціалу підприємства: цілі й сфери застосування.
81. Принципи й основні етапи оцінки потенціалу підприємства.
82. Загальна класифікація методів оцінки підприємства та його потенціалу.
83. Витратна концепція оцінки потенціалу підприємства.

84. Оцінка вартості об'єктів нерухомості.
85. Принципи визначення вартості земельної ділянки та нерухомості.
86. Оцінка вартості будівель і споруд.
87. Об'єкт, цілі й особливості оцінки машин й устаткування.
88. Поняття інтелектуальної власності.
89. Методологія оцінки нематеріальних активів підприємства.
90. Поняття трудового потенціалу підприємства і методологія його оцінки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

З КУРСУ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

1. Закон України "Про підприємництво" // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 20.
2. Закон України "Про підприємства в Україні" // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 24.
3. Закон України "Про господарські товариства" // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 49.
4. Закон України "Про інвестиційну діяльність" // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 10.
5. Закон України "Про банкрутство" // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 31.
6. Закон України "Про оплату праці" // Галицькі контракти. - 1995. - № 21.
7. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" зі змінами, внесеними Законами України № 607/97 - ВР від 04.11.97 р. та № 639/97 - ВР від 18.11.97 р. // Галицькі контракти. - 1998. - № 1 - 2.
8. Закон України "Про лізинг" // Баланс. - 1998. - № 3 (180). - 13 січня.
9. Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" // Голос України. - 1999. - 30 липня.
10. Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" // Голос України. - 2000. - 05 травня.
11. Закон України "Про цінні папери і фондову біржу". - К.: Парламентське видання, 2000.
12. Алексеева М.М. Планирование деятельности фирмы: Учеб.-метод. пособие. - М.: Финансы и стат., 2000. - 248 с.
13. Белов М.А., Антоненко О.В., Шевчук І.А., Кухта А.А. Управління виробничою інфраструктурою. — К.: КНЕУ, 1997. - 210с.
14. Бойчик І.М., Харів П.С., Холчан М.І. Економіка підприємств. На-вч. посібник. - Львів: "Сполом", 2000. - 212 с.
15. Бочаров В.В. Методы финансирования инвестиционной деятельности предприятий. - М.: Финансы и статистика, 1998. - 60 с.
16. Гаврилюк Л.І. Економіка підприємства: Навч. посібник для самостійного вивчення дисципліни. - Житомир: ЖІТІ, 2000. - 152 с.
17. Глухов В.В. Экономика малого предприятия. - М.: Смолен плюс, 2000. - 270 с.
18. Горбунов А. Дочерние компании, филиалы, холдинги. - М.: Анкил, 1997.- 150с.
19. Горошко М.Ф., Коваль В.Т., Кулішов В.В. Економіка підприємств. Методичні вказівки щодо вивчення курсу. - Кривий Ріг: КЕІ, 2000. - 70 с.
20. Горфинкель В.Я. й др. Экономика предприятия. Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ, 2000. - 742 с.
21. Грещак М.Г. та ін. Внутрішній економічний механізм підприємства: Навч. посібник / М.Г. Грещак, О.М. Гребешкова, О.С. Коцюба; за ред. М.Г. Грещака. - К.: КНЕУ, 2001. - 228 с.
22. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навч. посібник / С.Ф. Покропивний, Г.О. Швидоненко, О.С. Федонін та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. С.Ф. Покропивного. - К.: КНЕУ, 2000. - 328 с.
23. Економіка підприємства: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Г.О. Швидоненко, С.Ф. Покропивний, С.М. Клименко та ін. - К.: КНЕУ, 2000. - 248 с.
24. Економіка підприємства: Навч. посібник для студентів економічних спеціальностей

- вищих навчальних закладів I - IV рівнів акредитації. Друге видання, виправлене і доповнене. - К.: "Каравела"; Львів: "Новий світ - 2000", 2001. - 298 с.
25. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. - Вид. 2-ге, перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2001. - 528 с.
 26. Егунов Ю.А. Организация производства на промышленном предприятии . – Одесса: Автограф, 2004. – 436 с.
 27. Завлин П.Н., Васильев А.В. Оценка эффективности инноваций. -СПб: Бизнес-пресса, 1998. - 216 с.
 28. Зайцев Н. Экономика промышленного предприятия. 3-е изд. - М • ИНФРА - М.: 2000. - 358 с.
 29. Зубовський В.М. Економіка підприємства: Опорний курс лекцій. - К.: Видавництво Європейського університету, 2000. -61с.
 30. Кармазін В.А., Савицька О.М. Економичний аналіз: Практикум. – К.: Знання, 2007. – 255с.
 31. Киперман Г. Экономика предприятия. Словарь. - М.: Юрист 2000. - 272 с.
 32. Колот А.М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу - К • КНЕУ, 1998.-224с.
 33. Кондратюк О.І., Пилипенко О.О. Економіка підприємства: Навч.-посібник. - К: Вид-во Європ. ун-т, 2006. – 288 с. -
 34. Кулішов В.В. Економіка підприємства: теорія і практика: Навчальний посібник. - К.: Ніка-Центр, 2002. -216с.
 35. Лапыгин Ю.Н. Управление проектами: от планирования до оценки эффективности: практическое пособие . – Москва: Издательство «Омега-Л», 2007. – 252 с.: ил., табл. – (Организация и планирование бизнеса).
 36. Мазур И.И. Управление проектами: Учеб. пособие . – 4-е изд. Стер. – Москва: Издательство «Омега-Л», 2007. – 664 с.
 37. Минх Є.В., Ференц І.Д. Економічний аналіз: Навч. посібник. -Львів: "Армія України", 2000. - 240 с.
 38. Михасюк І.Р., Мельник А.Ф., Крупка М.І., Залога З.М. Державне регулювання економіки / За ред. д-ра екон. наук, проф., акад. АН вищої школи України І.Р. Михасюка. - Львівський національний університет ім. І. Франка. Підручник. Друге вид., виправлене і доповнене. - К.: Атіка, Ельга - Н, 2000. - 592 с.
 39. Немцов В.Д., Довгань Л.Є. Стратегічний менеджмент: Навч. Посібник. – К., 2004. – 560 с.
 40. Осипов В.І. Економіка підприємства : Підручник. – Одеса: «Маяк», 2005. – 726 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З КУРСУ «Фінанси підприємства»

Нормативна база

1. Закон України "Про систему оподаткування" від 25.06.91р. №1251-ХІІ, з змінами та доповненнями.
2. Закон України "Про плату за землю" від 19.09.96р. № 387/96-ВР.
3. Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.97р. №168/ 97-ВР, з змінами та доповненнями.
4. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 22.05.97р. №283/97-ВР, з змінами та доповненнями.
5. Закон України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" від 26.06.97р. № 400/97-ВР, з змінами та доповненнями.
6. Закон України "Про лізинг" від 16.12.97р. №723/97-ВР.
7. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 02.03.2000р. № 1533-111 з змінами та доповненнями.
8. Закон України "Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування" від 11.01.2001р. №2213-111 з змінами та доповненнями.
9. Методические рекомендации по формированию себестоимости продукции (работ, услуг) в промышленности. Утверждены приказом Государственного комитета промышленной политики Украины от 2 февраля 2001 года № 47.
10. Господарський кодекс України від 16.012003р. №436-IV.

11. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління Національного банку України від 21.01.2004 р. №22.

Навчальна література

12. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. - К.: ВД "Професіонал", 2004.
13. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / Т.С. Клебанова, О.М. Бондар, О.В. Мозенков та ін. / За ред. О.В. Мзенкова. -Х.: ВД "ІНЖЕК", 2003. -272 с.
14. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: Т1. - К.: Ника-Центр, 1999.-592 с.
15. Бланк И.А. Управление активами. - К.: "Ника-Центр", 2000. - 720 с.
16. Бланк И.А. Управление денежными потоками. - К.: Ника-Центр, Зльга, 2002. - 736 с.
17. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. -Х: ВД "ІНЖЕК", 2004. - 432 с.
18. Гриньова В. М., Коюда В. О. Фінанси підприємств в схемах: Навчальний посібник. -Х.: Інжек, 2003.
19. Гребельний Г А. Финансы предприятий: Учебное пособие. - К., 2005.
20. Економіка підприємства: Підручник/За заг. ред. Й. М. Петровича. -2-ге вид., випр. - Львів: «Магнолія плюс», 2006. - 580 с.
21. Економіка підприємства. Підручник (у 2-х томах). За ред. С.Ф. Покропивного. - К.: Хвиля-Прес, 1995.
22. И.А. Бланк Стратегия и тактика управления финансами. - Киев: М.Т, "ИТЕМ лтд СП "АДЕФ - Украйна", 1996г. - 534с.
23. Зятковський І. В. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. - Ю Кондор, 2003.
24. Кононенко О. Анализ финансовой отчетности 2-е изд., доп. и перераб. - Х.: Фактор, 2003. - 148 с.
25. М. Коробов Финансовое планирование на предприятиях. -Харьков.: ООО "Центр "Консульт", 2001. - 81 с.
26. Негашев Е.В. Анализ финансов предприятия в условиях рынка: Учебное пособие.- М.:Высшая школа, 1997. -192 с.:ил.
27. Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємств. Підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти. - 2-ге вид., випр. і доп. -Львів: "Магнолія Плюс", видавець В.М.Піча. - 2006. - с. 367
28. Онисько С.М., Тован І.М., Грицина О.В. Податкова система: Підручник. - 3-ге видання, виправлене і доповнене/ За зальною редакцією С. М. Онисько. - Львів: "Магнолія Плюс"; видавець СПД ФО "В.М.Піча", 2005.-336 с.
29. Онисько с. М. Фінансова санація та банкрутство підприємства Підручник. - Львів: «Магнолія плюс», 2006. - 272 с.
30. Партин Г. О., Загородній А. Г. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. - Львів: ЛБУ НЕІУ, 2003.
31. Петровська І. О., Клиновий Д. В. Фінанси: Навчальний посібник. Й 2-ге вид., переробл. і доп. - К.: ЦУЛ, 2002.
32. Потій В. 3. Фінанси підприємств: Тести, задачі, методичні рекомендації: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2005.
33. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. - К.: ЦУЛ, 2004.
34. Стасюк Г А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. -К.: Кондор, 2004.
35. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2000. - 412с.
36. Філімоненко О. В. Фінанси підприємств: Навчальний посібник.-К.: Кондор, 2005.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

З КУРСУ «Потенціал підприємства: формування та оцінка»

1. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 316 с.
2. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 261 с.
3. Гавва В.Н., Божко Е.А. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. - 224 с.

4. Авдеенко В.Н., Котлов В.А. Производственный потенциал промышленного предприятия. — М.: Экономика, 1989. — 240 с.
5. Адимбаев Т.А. Экономический потенциал и эффективность его использования. — Алма-Ата: Наука, 1990. — 369 с.
6. Иванов Н.И., Левина Е. В., Михайльская В.А. и др.
7. Олегов Ю.Г. и др. Трудовой потенциал предприятия: пути эффективного использования / Ю. Г. Одегов, В. Б. Бычин, К.Л. Андреев: Под ред. Н. А. Иванова. — Саратов: Изд-во Саратов. Ун-та, 1991. — 172 с.
8. Репіна І.М. Підприємницький потенціал: методологія оцінки та управління // Вісник Української академії державного управління при Президенті України. — 1998. - №2. — С. 262 – 271.
9. Сеница В.Г. Производственный потенциал предприятия и эффективность его использования // Экономика промышленного производства. Республ. Междувед. Сб. науч. трудов. — Минск, 1992. — Вып. 21. — С. 73 – 78.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З КУРСУ «Стратегія підприємства»

1. Хозяйственный кодекс Украины. — Х.: ООО «Одисей», 2003.
2. Азове Г. Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика. — М.: Центр экономики и маркетинга, 1996.
3. Алексеева М. М. Планирование деятельности фирмы. — М.: Финансы и статистика, 1997.
4. Ансофф И. Стратегическое управление / Пер. с англ. — М.: Экономика, 1989.
5. Арефьева Е. В., Арефьев О. В. Бенчмаркинг: Учебное пособие. — К.: Изд-во Европейского университета, 2003.
6. Блумберг В. А., Глуценко В. Ф. Какое решение лучше? Метод расстановки приоритетов. — Л.: Лениздат, 1982.
7. Винокуров В. А. Организация стратегического управления на предприятии. — М.: Центр экономики и маркетинга, 1996.
8. Виханский О. С. Стратегическое управление: Учебник. — М.: Гардарики, 1998.
9. Герчикова И. Н. Маркетинг и международное коммерческое дело: Учебник. — М.: Внешторгиздат, 1990.
10. Голубков Е. П. Какое принять решение: практикум хозяйственника. — М.: Экономика, 1990.
11. Горбашко Е. А. Конкурентоспособность промышленной продукции. — СПб.: СПУЗиФ, 1991.
12. Дикань В. Л. Обеспечение конкурентоспособности предприятий. - Харьков: Основа, 1995.
13. Друкер Я. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво / Пер. з англ. — К.: Україна, 1994.
14. Економіка підприємства: Підручник / За ред. С. Ф. Покропивного. - К.: КНЕУ, 2001.
15. Забелин П. В., Мойсеева Н. К. Основы стратегического управления. — М.: ИВЦ «Маркетинг», 1998.
16. Завьялов 77. Конкуренция — неотъемлемое свойство развитого рынка // Маркетинг. — 1997. — № 5. — С. 3-14.
17. Завьялов /7. Проблемы международной конкурентоспособности товаропроизводителей и пути их решения // Маркетинг. — 1996. №5. — С. 21-32.
18. Иванова Т. /О., Приходько В. И. Теория организации. — СПб.: Питер, 2004.
19. Иванов Ю. Б. Конкурентоспособность предприятия в условиях формирования рыночной экономики. — Харьков: Изд-во ХГЗУ, 1997.
20. Иванов Ю. Б., Кравченко Ю. /., Хоменко М. М. Вступ до бізнесу. — К.: Лібра, 1995.
21. Іспірян Г. П. Конкурентоздатність: методика вимірювання та оцінки // Легка промисловість. — 1994. — № 4. — С. 12-13.
22. Как продать ваш товар на внешнем рынке: Справочник / Отв. ред. Ю. Савинов. — М.: Мысль, 1990.
23. Карлофф Б. Деловая стратегия / Пер. с англ. — М.: Экономика, 1991.

24. Кинг У., Клиланд Д. Стратегическое планирование и хозяйственная политика. — М.: Прогресе, 1982.
25. Котлер Ф. Основы маркетинга. — М.: Прогресе, 1991.
26. Максимова И. В. Оценка конкурентоспособности промышленного предприятия // Маркетинг. — 1996. — № 3. — С. 33-39.
27. Оберемчук В. Ф. Стратегія підприємства. — Київ: МАУП, 2000.
28. Портер М. Международная конкуренция. — М.: Международные отношения, 1993.
29. Портер М. Стратегия конкуренции / Пер. с англ. — К.: Основа, 1997.
30. Стратегическое планирование / Под ред. Е. А. Уткина. — М.: ТАНДЕМ, 1998.
31. Сумець О. М. Основи операційного менеджменту. — К.: ВД «Професіонал», 2004.
32. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. — М.: Банки и биржи, 1998.
33. Уотермен Р. Фактор обновления: как сохраняют конкурентоспособность лучшие компании / Пер. с англ. — М.: Прогресе, 1988.
34. Уотерс Д. Логистика: Управление цепью поставок / Пер. с англ. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003.
35. Фатхутдинов Р. А. Менеджмент конкурентоспособности товара. — М.: АО «Бизнес-школа Интел-Синтез», 1995.
36. Шеннон Р. Имитационное моделирование систем: искусство и наука. — М.: Мир, 1978.
37. Шершньова З. Є, Оборська С. В. Стратегічне управління. — К.: КНЕУ, 1999.
38. Шибалкин О. Ю. Проблемы и методы построения сценариев социально-экономического развития. — М.: Наука, 1992.
39. Экономическая стратегия фирмы / Под ред. А. Г. Градова. — СПб.: Специальная литература, 1995.
40. Юданов А. Конкуренция: теория и практика. — М.: АКАЛИС, 1996.